

Η Κυπριακή Δημοκρατία δικαιούται να τερματίσει τα αγγλικά δικαιώματα χρήσης των Βάσεων

Ο ΔΙΚΑΣΤΗΣ του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Λουκάς Λουκαϊδης τονίζει ότι η Κυπριακή Δημοκρατία δικαιούται σύμφωνα με το Δίκαιο των Συνθηκών να τερματίσει τα αγγλικά δικαιώματα χρήσης των Βάσεων. Ο κ. Λουκαϊδης σε συνέντευξή του στο «Φ» σημειώνει ότι οι Άγγλοι, προβαίνοντας σε εχθρικές προς την Κύπρο ενέργειες, παραβαίνουν παράλληλα τις συμβατικές τους υποχρεώσεις, όπως είναι η υποχρέωση της εγγύησης της ανεξαρτησίας, της εδαφικής ακεραιότητας και ασφάλειας της Κυπριακής Δημοκρατίας και απαγόρευσης δραστηριοτήτων που προωθούν το διαμελισμό της νήσου. Μια υποχρέωση, όπως εξήγησε, που είναι αλληλένδετη με την υποχρέωση της Κύπρου να σέβεται τα βρετανικά δικαιώματα σε σχέση με τις Βάσεις. Ο κ. Λουκαϊδης σημειώνει πως δεν έχουν, μεταξύ άλλων, κανένα δικαίωμα στην υφαλοκρηπίδα κάτω από τη θαλάσσια περιοχή που γειτνιάζει με τις Βάσεις.

Ο Δικαστής του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου αναφέρει ότι «διεκδικώντας τα δικαιώματα μας έναντι της Αγγλίας δεν ανοίγουμε οποιοδήποτε μέτωπο». Αμυνόμαστε, σημείωσε, απλώς σε ένα μέτωπο που άνοιξε η Αγγλία από την εποχή της αποικιοκρατίας και συνεχίζει να το διατηρεί ανοιχτό πλήττοντας βάνουσα τα δίκαια του κυπριακού ελληνισμού.

Με βάση τις Συνθήκες του 1960 σε περίπτωση που βρεθεί πετρέλαιο στη θαλάσσια περιοχή των Βάσεων ποιος θα

έχει το δικαίωμα της εκμετάλλευσής του; Η Κυπριακή Δημοκρατία ή οι Βρετανοί;

- Είχα την ευκαιρία στο παρελθόν να εξηγήσω το νομικό καθεστώς των Βάσεων που παρόλο ότι ονομάζονται «κυρίαρχες» δεν έχουν, κατά τη γνώμη μου, αυτή την ιδιότητα. Με βάση τις πρόνοιες που ρυθμίζουν το νομικό αυτό καθεστώς, μπορεί ένας να το συνοψίσει λέγοντας ότι αποτελεί μια σύνθεση συμβατικών δικαιωμάτων της αγγλικής κυβέρνησης επί καθορισμένου χώρου, τα οποία όμως λόγω της συμβατικής τους φύσης και των περιορισμών που τα συνοδεύουν δεν ισοδυναμούν με αυτόνομη κρατική ή κυριαρχική εξουσία. Την άποψη αυτή βρήκα αργότερα να την υιοθετούν και διακεκριμένοι Γάλλοι διεθνολόγοι, όπως είναι ο Daillier και ο Pellet, οι οποίοι στο σύγγραμά τους «Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο» κατατάσσουν τις εν λόγω Βάσεις στις «εδαφικές παραχωρήσεις χωρίς μεταβίβαση κυριαρχίας». Για τους λόγους αυτούς οι Βάσεις δεν μπορούν να διεκδικήσουν δικαιώματα «χωρικών υδάτων» που σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο μπορούν να έχουν μόνο κράτη. Με την ίδια νομική αιτιολογία οι Βάσεις δεν έχουν δικαίωμα σε οποιαδήποτε υφαλοκρηπίδα. Συνεπώς οι βρετανοί δεν έχουν κανένα δικαίωμα στην υφαλοκρηπίδα κάτω από τη θαλάσσια περιοχή που γειτνιάζει με τις Βάσεις. Η υφαλοκρηπίδα αυτή ανήκει στο κράτος της Κυπριακής Δημοκρατίας του οποίου αποτελεί φυσική

προέκταση και γι' αυτό το πετρέλαιο που μπορεί να προέλθει από την εν λόγω περιοχή ανήκει στο κράτος αυτό.

ΟΙ ΒΡΕΤΑΝΟΙ ΠΑΡΑΒΙΑΖΟΥΝ ΤΙΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ, ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΛΛΗΛΕΝΔΕΤΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΝΑ ΣΕΒΕΤΑΙ ΤΑ ΒΡΕΤΑΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΒΑΣΕΙΣ

-Πριν από το δημοψήφισμα υπήρχε η εντύπωση πως οι βρετανοί εκχωρούσαν δικαιώματα από τις Βάσεις περιορίζοντας το έδαφός τους. Τελικά από την εφαρμογή του Σχεδίου τι θα ωφελούνταν;

- Το Σχέδιο δεν αφαιρούσε βρετανικά δικαιώματα. Αντίθετα εισήγαγε μια πρόνοια που ήταν διατυπωμένη έντεχνα για να πετύχει διεύρυνση των δικαιωμάτων των βρετανών ειδικότερα όσον αφορά την έκταση και το σκοπό χρήσεως των θαλάσσιων περιοχών που γειτνιάζουν στις Βάσεις. Θα καθορίζονταν νέα όρια σύμφωνα με έκθεση που θα ετοιμαζόταν από αυτούς, η δε Βρετανία «θα συνέχιζε να απολαμβάνει πλήρη και ανεμπόδιστη πρόσβαση για οποιοδήποτε σκοπό» στις περιοχές αυτές. Φαίνεται ότι με την πρόνοια αυτή επιδιωκόταν η επέκταση βρετανικών δικαιωμάτων στο υποθαλάσσιο έδαφος και στη θαλάσσια «οικονομική ζώνη». Η φράση «θα συνέχιζε να απολαμβάνει» είναι παραπλανητική, διότι επρόκειτο για πρόνοια που δεν υπήρχε προηγουμένως. Η Βρετανία θα έπαιρνε βέβαια και μια επιβεβαίωση των αρχικών δικαιωμάτων της τα οποία έτυχαν αμφισβήτησης από ορισμένους νομικούς κύκλους. Όμως μια τέτοια επιβεβαίωση δεν καταργεί τις όποιες νομικές αδυναμίες των δικαιωμάτων αυτών.

- Οι Βρετανοί έχουν χαρακτηριστεί ως «ο κακός δαίμονας» της Κύπρου. Μια εκτίμηση που ισχύει για κάποιους και για άλλους όχι. Το ερώτημα είναι κατά πόσον υπάρχει δυνατότητα να εγείρει η Κύπρος θέμα Βάσεων.

- Συμφωνώ με την εκτίμηση αυτή. Μια απλή ιστορική αναδρομή στο ρόλο που διαδραμάτισαν οι Άγγλοι από τον καιρό της αποικιοκρατίας μέχρι σήμερα, όπως επιβεβαιώνεται και από τα έγγραφα του βρετανικού Δημόσιου Αρχείου, αποδεικνύει την καταστροφική πολιτική της Αγγλίας ενάντια στα συμφέροντα του κυπριακού λαού ως συνόλου. Η αγγλική πολιτική στην Κύπρο ήταν εκείνη του «διαίρει και βασίλευε» και έφτασε μέχρι του σημείου οργανωμένης παραγωγής μίσους από μέρους των Τ/Κ έναντι των Ε/Κ που περιλάμβαναν και την πρόκληση φόνων (π.χ. σφαγή στο Κιόνεθι) και γενικά την ενθάρρυνση της τουρκικής διχοτομικής πολιτικής, που κατέληξε στην τουρκική κατοχή. Η υπονόμευση της ακεραιότητας, ενόπτιας και ανεξαρτησίας της Κυπριακής Δημοκρατίας συνεχίζεται μέχρι σήμερα και πήρε τη μορφή των χειρότερων και πιο ύπουλων μεθόδων. Και όλα αυτά για να μην υπάρξει ποτέ η δυνατότητα ενός αυτόνομου και ενωμένου κυπριακού κράτους που θα μπορούσε να επηρεάσει τη λειτουργία των βρετανικών Βάσεων. Το συμπέρασμα αυτό συνοψίζεται σε ένα έγγραφο του Βρετανικού Δημοσίου Αρχείου της 4ης Απριλίου 1964 (C 1015/1361) ως εξής:

«Μια πλήρως ανεξάρτητη και ενωμένη Κύπρος... θα ήταν από την άποψη των εξωτερικών υποθέσεων η χειρότερη λύση από όλες. Ένα τέτοιο κράτος... θα καθιστούσε... τη λειτουργία των Βάσεων αδύ-

νατη (αν δεν τις καταργούσε κιόλας).»

Πιστεύω ότι δεν θα ήταν υπερβολή να πει ένας ότι τα δεινά της Κύπρου ξεκίνησαν από τους Άγγλους οι οποίοι συνεχίζουν να συμβάλλουν στη διατήρησή τους και που γι' αυτό δεν πρέπει να τους έχουμε εμπιστοσύνη. Οι Άγγλοι προβαίνοντας σε εχθρικές προς την Κύπρο ενέργειες παραβαίνουν παράλληλα τις συμβατικές τους υποχρεώσεις, όπως είναι η υποχρέωση της εγγύησης της ανεξαρτησίας, της εδαφικής ακεραιότητας και ασφάλειας της Κυπριακής Δημοκρατίας και απαγόρευσης δραστηριοτήτων που προωθούν το διαμελισμό της νήσου. Μια υποχρέωση που είναι αλληλένδετη με την υποχρέωση της Κύπρου να σέβεται τα βρετανικά δικαιώματα σε σχέση με τις Βάσεις. Η παραβίαση αυτή είναι συνεχιζόμενη και επαναληπτική, αν κρίνει ένας και από τις σημερινές ενέργειες της Βρετανίας περιλαμβανομένων των προσπαθειών της για απευθείας εμπόριο με τα κατεχόμενα. Γι' αυτό πιστεύω ότι η Κυπριακή Δημοκρατία δικαιούται σύμφωνα με το Δίκαιο των Συνθηκών να τερματίσει τα αγγλικά δικαιώματα των Βάσεων. Ο τερματισμός των δικαιωμάτων αυτών δικαιολογείται νομικά και αν ακόμη δεχθούμε την αγγλική θέση ότι «[οι Βάσεις] αποτελούν αποικία που κατακτήθηκε ή παραχωρήθηκε από τις 5/11/1914/» (Halsbury's, τομ. 6 παρ. 862). Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, όπως εκφράζεται στη σχετική διακήρυξη του Ο.Η.Ε. (24/10/1970), οι αποικίες καταργούνται εφόσον ο λαός ασκήσει το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης.

- Μπορούμε να αντέξουμε δεύτερο μέτωπο; Δεν είναι καλύτερα να υπάρξει προσπάθεια προσέγγισης με τους βρετανούς;

- Διεδικώντας τα δικαιώματά μας έναντι της Αγγλίας δεν ανοίγουμε οποιοδήποτε μέτωπο. Αμυνόμαστε απλώς σε ένα μέτωπο που άνοιξε η Αγγλία από την εποχή της αποικιοκρατίας και συνεχίζει να διατηρεί ανοικτό πλήττοντας βάναυσα τα δίκαια του κυπριακού ελληνοισμού. Η κακεντρέχεια με την οποία μας πολέμα έφτασε στο σημείο της παρότρυνσης της Τουρκίας (1954-1955) να επιδιώξει δικαιώματα στην Κύπρο όταν η τελευταία αδιαφορούσε για τέτοιο θέμα. Η δική μας στάση έναντι της αγγλικής πολιτικής ήταν στάση αφέλειας και δουλοπρέπειας. Για παράδειγμα, παρά τη διαμελιστική πολιτική της Αγγλίας ζητήσαμε τις καλές της υπηρεσίες για την αντιμετώπιση των διακοινοτικών ταραχών το 1963! Άλλο που δεν ήθελαν οι Άγγλοι οι οποίοι τελικά μέσω του στρατηγού Young τράβηξαν τη διχοτομική πράσινη γραμμή! Για τα 13 σημεία τροποποίησης του Συντάγματος ζητήσαμε τη συνεργασία του Άγγλου Αρμοστή στην Κύπρο! Επικαλεστήκαμε δε τις ιδιόγραφες σημειώσεις του πάνω στα σημεία αυτά για να αποδείξουμε ότι είχαμε και την αγγλική υποστήριξη στις προτάσεις μας! Ποια αγγλική υποστήριξη; Αφού οι Άγγλοι υπονόμειαν με συνέπεια την πολιτική του ανεξάρτητου και ενιαίου κυπριακού κράτους. Και αυτό οφείλαμε να το γνωρίζουμε. Οι Άγγλοι υπονόμειαν με συνέπεια την πολιτική του ανεξάρτητου και ενιαίου κυπριακού κράτους. Και αυτό οφείλαμε να γνωρίζουμε. Οι Άγγλοι μέχρι τώρα μας πολέμουν και εμείς σκύβουμε τον αυχένα. Η μόνη λοιπόν άμυνα που έχουμε - όπως μου είπε και ένας φίλος Γερμανός καθηγητής-είναι να τους υποδείξουμε ότι εφόσον συνεχίζουν να εκδηλώνουν την εχθρότητά τους προς εμάς η δημιουργία εχθρικού περιβάλλοντος στις